

KURSSIVALINNAT & YLIOPPILASKIRJOITUKSET

Ohjeita kurssivalintojen tekemiseen ylioppilaskirjoitusten näkökulmasta

Tämän koonnin tavoitteena on auttaa sinua valitsemaan oikeat kurssit oikeaan aikaan suhteessa siihen, mitä aineita aiot ylioppilastutkintoosi sisällyttää. Näin toivomme sinun pystyvän entistä paremmin suunnittelemaan lukio-opintojesi etenemisen ja tutkintosi kokonaisuuden. Yksin sinun ei kuitenkaan tarvitse tästä selviytyä, eli muistathan ottaa yhteyttä opinto-ohjaajaan, aineopettajaan tai rehtoriin, mikäli valintojen tekeminen tuntuu hankalalta.

Ohjeistus sisältää seuraavat tiedot:

1) ylioppilastutkinnon yleisiä ohjeita kirjoitettavien kokeiden määrästä ja laajuudesta

2) oppiainekohtaisesti tiedot siitä,

- minä opiskeluvuotena mikäkin kurssi tulisi suorittaa
- mitkä kurssit kannattaa valita, *jos kyseisessä oppiaineessa on haasteita*
- mitkä kurssit voit valita *yleisen kiinnostuksen mukaan*
- mitkä kurssit valmentavat yo-kirjoituksiin

Huomaa, että tämän ohjeistuksen rinnalla tarvitset vuosittain jaettavaa Kurssitarjonta-vihkosta!

3) oppiainekohtaiset YO-ohjeet, joissa kerrotaan,

- mitkä kurssit olisi hyvä käydä ennen ylioppilaskoetta
- minä opiskeluvuotena ja missä jaksossa kyseinen kurssi tulisi suorittaa

Huom! Kyseinen ehdotus perustuu Vihdin lukion kurssitarjottimeen: tietyt yo-kertaavat ja –valmentavat kurssit tarjotaan vain tietyssä jaksossa, joten saadaksesi parhaat mahdolliset valmiudet yo-kokeisiin suosittelemme tiettyjen kurssien valitsemista tietyissä jaksoissa. Luonnollisesti sinulla on oikeus tehdä myös muunlaisia ratkaisuja.

YLIOPPILASTUTKINNON RAKENNE:

- Tutkintoon kuuluu vähintään viisi (5) koetta.
- Äidinkieli on kaikille pakollinen.
- Neljä (4) muuta koetta kokelas valitsee seuraavista:
  - toisen kotimaisen kielen koe (ruotsi)
  - vieraan kielen koe
  - matematiikan koe
  - yhden reaaliaineen koe
- Yhdessä kokeessa on suoritettava laajuudeltaan vaativampi koe eli A-kieli tai pitkä matematiikka.
- Viiden kokeen lisäksi voit suorittaa kokeita niin monta, kuin tutkinnon aikarajat mahdollistavat.
- Katso tarkempia yo-tietoja osoitteesta ylioppilastutkinto.fi

---

ÄIDINKIELI (ÄI):

- 1. vuotena suoritettava kurssit ÄI1, ÄI2, ÄI3
- 2. vuotena suoritettava kurssit ÄI4, ÄI5, ÄI6
- 3. vuotena suoritettava kurssit ÄI8, ÄI9, ÄI10
- *lisäksi voit valita kurssit ÄI7, ÄI12, ÄI13 ja ÄI14 vuotuisen tarjonnan mukaan*
- *jos sinulla on aineen opiskelussa haasteita, valitse **äikkä haltuun ÄI11***

YO-OHJE:

- äidinkieli on kaikille pakollinen kirjoitusaine
- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden keväällä
  - valitse kurssit ÄI8, ÄI9 ja ÄI10 viimeisen lukuvuotesi jaksoihin 1-3

ENGLANTI (ENA):

- 1. vuotena suoritettava kurssit ENA1, ENA2, ENA3
- 2. vuotena suoritettava kurssit ENA4, ENA5, ENA6
- 3. vuotena suoritettava kurssit ENA7, ENA9, ENA10
- *lisäksi voit valita kurssit ENA8 ja ENA12 vuotuisen tarjonnan mukaan*
- *jos sinulla on aineen opiskelussa haasteita, valitse **tukikurssi ENA11***

YO-OHJE:

- englanti on yleisesti kirjoitettu pitkä vieras kieli (A-kieli)
- laajuuden voi vaihtaa kirjoituksissa lyhyeksi, kunhan yksi pitkä koe tutkinnossa säilyy
- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden keväällä
  - valitse kurssit ENA7, ENA9 ja ENA10 viimeisen lukuvuotesi jaksoihin 1-3

RUOTSI (RUB1):

- 1. vuotena suoritettava kurssit RUB11, RUB12, RUB13
- 2. vuotena suoritettava kurssit RUB14 ja RUB15; lisäksi RUB18, jos kirjoitat ruotsin
- 3. vuotena suoritettava kurssit, jos kirjoitat ruotsin: RUB17 ja RUB110
- *lisäksi voit valita kurssit RUB16 ja RUB111 vuotuisen tarjonnan mukaan*
- *jos sinulla on aineen opiskelussa haasteita, valitse **ruotsin kielen tehokertaus RUB19***

YO-OHJE:

- ruotsin voi kirjoittaa joko pitkänä A-kielenä tai keskipitkänä B-kielenä
  - ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden syksyllä
    - valitse 2. vuoden keväälle kurssi RUB18
    - valitse kurssit RUB17 ja RUB110 viimeisen lukuvuotesi jaksoon 1
-

SAB2, RAB2, EAB2 JATKAVAT LYHYET KIELET:

- 1. vuotena suoritettava kurssit 1 ja 2
- 2. vuotena suoritettava kurssit 3, 4, 5 ja 6
- 3. vuotena suoritettava kurssit 7 ja 8

ALOITTAVAT LYHYET KIELET (SAB3, RAB3, EAB3):

- 1. vuotena suoritettava kurssit 1, 2, 3 ja 4
- 2. vuotena suoritettava kurssit 5, 6, 7 ja 8
- 3. vuotena suoritettava kurssit 12 ja 13

VEB3-opiskelijat valitsevat kurssit seuraavasti:

- 1. vuotena suoritettava kurssit 1, 2 ja 3
- 2. vuotena suoritettava kurssit 4, 5 ja 6
- 3. vuotena suoritettava kurssit 7 ja 8

YO-OHJE:

- voit kirjoittaa laajuudeltaan lyhyen (C-kieli) tai pitkän (A-kieli) kielen kokeen riippumatta siitä, kumman oppimäärän olet lukenut
- osallistuminen kahteen lyhyen kielen kokeeseen samalla tutkintokerralla on mahdollista
- voit osallistua kyseisten kielten kokeisiin myös ilman kursseja, mikäli sinulla on osaamisen edellytykset (esim. äidinkieli / vaihto-opiskelijavuosi)

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden keväällä
  - valitse kurssit viimeisen lukuvuotesi jaksoihin 1-3 yllä olevan taulukon mukaisesti

---

PITKÄ MATEMATIIKKA (MAA):

- 1. vuotena suoritettava kurssit MAY1P, MAA2, MAA3, MAA4 ja MAA5
  - lisäksi voit valita kurssin MAA11 ja MAA16
- 2. vuotena suoritettava kurssit MAA6, MAA7, MAA8, MAA9, MAA10 ja MAA11
  - lisäksi voit valita kurssin MAA15 vuotuisen tarjonnan mukaan
- 3. vuotena suoritettava kurssit MAA12, MAA13 ja MAA14
  - lisäksi voit valita kurssin MAA15 vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- voit kirjoittaa laajuudeltaan lyhyen tai pitkän matematiikan kokeen riippumatta siitä, kumman oppimäärän olet lukenut
- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden keväällä
  - valitse kurssit MAA12, MAA13 ja MAA14 viimeisen lukuvuotesi jaksoihin 1-3

Huom!

- **Jos kirjoitat matematiikan lyhyenä ja olet lukenut sen pitkänä**
  - valitse 2.- 3. lukuvuodelle kurssi MAA15 vuotuisen tarjonnan mukaan TAI 2. lukuvuodelle kurssi MAB6
  - valitse kurssit MAB8 ja MAB9 viimeisen lukuvuotesi jaksoihin 2-3
  - Ota aina tällaisissa tapauksissa yhteys opinto-ohjaajaan!

LYHYT MATEMATIIKKA (MAB):

- 1. vuotena suoritettava kurssit MAY1L, MAB2 ja MAB3
  - lisäksi voit valita kurssin MAB11 vuotuisen tarjonnan mukaan
- 2. vuotena suoritettava kurssit MAB4, MAB5 ja MAB6
  - lisäksi voit valita kurssin MAB10 vuotuisen tarjonnan mukaan
- 3. vuotena suoritettava kurssit MAB7, MAB8 ja MAB9
  - lisäksi voit valita kurssin MAB10 vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- voit kirjoittaa laajuudeltaan lyhyen tai pitkän matematiikan kokeen riippumatta siitä, kumman oppimäärän olet lukenut
- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden kevällä
  - valitse kurssit MAB7, MAB8 ja MAB9 viimeisen lukuvuotesi jaksoihin 1-3

REAALIINEEN YLEINEN YO-OHJE:

- tutkintoon voi sisällyttää pakollisena vain yhden reaaliineen kokeen
- ylimääräisiä reaalikokeita voi kirjoittaa niin monta, kuin tutkinnon suorittamisen aikaraja (=3 perättäistä kertaa) mahdollistaa
- reaalikoepäiviä on kaksi (2), ja niiden oppiaineet on ennalta määrätty
- yhtenä reaalikoepäivänä voi suorittaa vain yhden aineen kokeen

FYSIIKKA (FY):

- 1. vuotena suoritettava kurssi FY1
- mikäli olet kiinnostunut fysiikan opiskelusta, valitse
  - 1. vuodelle myös kurssi FY2, FY3
  - 2. vuodelle kurssit FY4, FY5 ja FY6
  - 3. vuodelle kurssit FY7 ja FY8
- lisäksi voit valita kurssit FY10 ja FY11 vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden keväällä
  - valitse kurssit FY7 ja FY8 viimeisen lukuvuotesi jaksoihin 1-3
  - huom! yo-kertaava kurssi FY8 tarjotaan vain jaksossa 3

FYSIIKAN kanssa samana päivänä: historia, biologia, psykologia, filosofia
□ huomioi tämä kurssivalinnoissasi

KEMIA (KE):

- 1. vuotena suoritettava kurssi KE1
- mikäli olet kiinnostunut kemian opiskelusta, valitse
  - 1. vuodelle myös kurssi KE2
  - 2. vuodelle kurssit KE3, KE4 ja KE5
  - 3. vuodelle kurssi KE6
- lisäksi voit valita kurssit KE7 ja KE8 (integraatiokurssi biologian kanssa = BI7) vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden syksyllä
  - valitse kurssi KE6 viimeisen lukuvuotesi jaksoon 1
  - huom! yo-kertaava kurssi KE6 tarjotaan vain jaksossa 1

KEMIAN kanssa samana päivänä: maantiede, terveystieto, uskonto, yhteiskuntaoppi, elämäntutkimustieto □ huomioi tämä kurssivalinnoissasi

---

BIOLOGIA (BI):

- 1. vuotena suoritettava kurssit BI1 ja BI2
- mikäli olet kiinnostunut biologian opiskelusta, valitse
  - 2. vuodelle kurssit BI3, BI4 ja BI5
  - 3. vuodelle kurssit BI5 ja BI6
- lisäksi voit valita kurssit BI7 (integraatiokurssi kemian kanssa = KE8) vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden keväällä
  - valitse kurssi BI6 viimeisen lukuvuotesi jaksoon 3
  - huom! yo-kertaava kurssi BI6 tarjotaan jaksoissa 1 ja 3

BIOLOGIAN kanssa samana päivänä: historia, fysiikka, psykologia, filosofia
□ huomioi tämä kurssivalinnoissasi

MAANTIEDE (GE):

- 1. vuotena suoritettava kurssi GE1
- mikäli olet kiinnostunut maantieteen opiskelusta, valitse
  - 2. vuodelle kurssit GE2, GE3 ja GE4
  - 3. vuodelle kurssi GE5

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden syksyllä
  - valitse kurssi GE5 viimeisen lukuvuotesi jaksoon 1
  - huom! yo-kertaava kurssi GE5 tarjotaan vain jaksossa 1

MAANTIETEEN kanssa samana päivänä: kemia, terveystieto, uskonto,
yhteiskuntaoppi, elämäkatsomustieto □ huomioi tämä kurssivalinnoissasi

---

HISTORIA (HI):

- 1. vuotena suoritettava kurssi HI1
- 2. vuotena suoritettava kurssit HI2 ja HI3
- mikäli olet kiinnostunut historian opiskelusta, valitse
  - 1.-2. vuodelle kurssit HI4 ja HI5
  - 2.-3. vuodelle kurssi HI6
  - 3. vuodelle kurssi HI7
- lisäksi voit valita kurssit HI8 ja HI9 (integraatiokurssi uskonnon kanssa = UE8) vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden syksyllä tai keväällä
  - valitse kurssi HI7 kirjoituksia lähinnä olevaan edeltävään jaksoon
  - huom! yo-kertaava kurssi HI7 tarjotaan jaksoissa 1 ja 3

HISTORIAN kanssa samana päivänä: biologia, fysiikka, psykologia, filosofia
□ huomioi tämä kurssivalinnoissasi

YHTEISKUNTAOPPI (YH):

- 1. vuotena suoritettava kurssi YH1
- 2. vuotena suoritettava kurssit YH2 ja YH3
- mikäli olet kiinnostunut yhteiskuntaopin opiskelusta, valitse
  - 2.-3. vuodelle kurssi YH4
  - 3. vuodelle YH5
- lisäksi voit valita kurssin YH6 vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden keväällä
  - valitse kurssi YH5 viimeisen lukuvuotesi jaksoon 3
  - huom! yo-kertaava kurssi YH5 tarjotaan lähtökohtaisesti jaksossa 3

YHTEISKUNTAOPIN kanssa samana päivänä: kemia, terveystieto, uskonto, maantiede, elämäkatsomustieto □ huomioi tämä kurssivalinnoissasi

---

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO (ET):

- 1.-3. vuotena suoritettava kurssit ET1 ja ET2 yksi kurssi lukuvuodessa tarjonnan mukaan
- mikäli sinulla on oikeus opiskella elämäkatsomustietoa uskonnon sijasta ja olet kiinnostunut elämäkatsomustiedon opiskelusta, valitse ET3, ET4, ET5 ja ET6 vuotuisen tarjonnan mukaan
  - Huom! Varmista osallistumisoikeutesi opinto-ohjaajalta

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden syksyllä tai keväällä

ELÄMÄNKATSOMUSTIEDON kanssa samana päivänä: kemia, terveystieto, uskonto, maantiede, yhteiskuntaoppi □ huomioi tämä kurssivalinnoissasi

---

FILOSOFIA (FI):

- 1. vuotena suoritettava kurssi FI1
- 2. vuotena suoritettava kurssi FI2
- mikäli olet kiinnostunut filosofian opiskelusta, valitse
  - 2. vuodelle kurssit FI3 ja FI4
  - 3. vuodelle kurssi FI5

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden syksyllä
  - yo-kertaava kurssi FI5 järjestetään vain syksyllä, mikäli kurssin valinnoita on riittävästi

FILOSOFIAN kanssa samana päivänä: biologia, fysiikka, psykologia, historia
□ huomioi tämä kurssivalinnoissasi

USKONTO (UE):

- 1. vuotena suoritettava kurssi UE1
- 2. vuotena suoritettava kurssi UE2
- mikäli olet kiinnostunut uskonnon opiskelusta, valitse
  - 1. vuodelle UE3
  - 2. vuodelle kurssit UE4 ja UE5
  - 3. vuodelle UE7
- lisäksi voit valita kurssit UE6, UE8 (integraatiokurssi historian kanssa = HI9) ja UE9 vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. vuoden syksyllä tai keväällä
  - valitse kurssi UE7 jaksoon 1 tai 3
  - huom! yo-kertaava kurssi UE7 tarjotaan lähtökohtaisesti jaksossa 1

USKONNON kanssa samana päivänä: kemia, terveystieto, elämäkatsomustieto, maantiede, yhteiskuntaoppi □ huomioi tämä kurssivalinnoissasi

---

PSYKOLOGIA (PS):

- 1. vuotena suoritettava kurssi PS1
- mikäli olet kiinnostunut psykologian opiskelusta, valitse
  - 1.-2. vuodelle kurssi PS2
  - 2. vuodelle kurssit PS3 ja PS4
  - 3. vuodelle kurssit PS5, PS6 ja PS8
- lisäksi voit valita kurssin PS7 vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden keväällä
  - valitse kurssi PS8 jaksoon 3
  - huom! yo-kertaava kurssi PS8 tarjotaan vain jaksossa 3

TERVEYSTIETO (TE):

- 1. vuotena suoritettava kurssi TE1
- mikäli olet kiinnostunut terveystiedon opiskelusta, valitse
  - 1.-2. vuodelle kurssi TE2
  - 2.-3. vuodelle kurssi TE3
  - 3. vuodelle kurssi TE5
- *lisäksi voit valita kurssin TE4 vuotuisen tarjonnan mukaan*

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. vuoden syksyllä tai keväällä
  - valitse kurssi TE5 kirjoituksia lähinnä olevaan edeltävään jaksoon
  - huom! yo-kertaava kurssi TE5 tarjotaan jaksoissa 1 ja 3

TERVEYSTIEDON kanssa samana päivänä: kemia, uskonto, elämäkatsomustieto, maantiede, yhteiskuntaoppi □ *huomioi tämä kurssivalinnoissasi*
